

ЛЕКЦІЯ 5

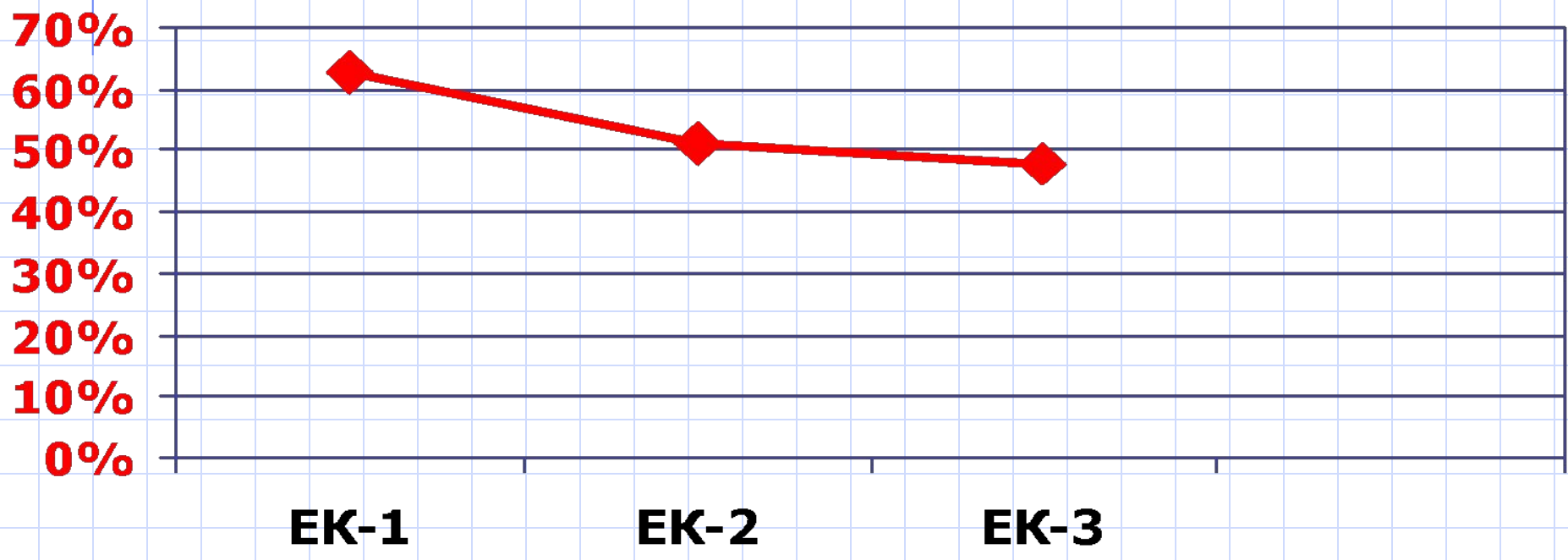
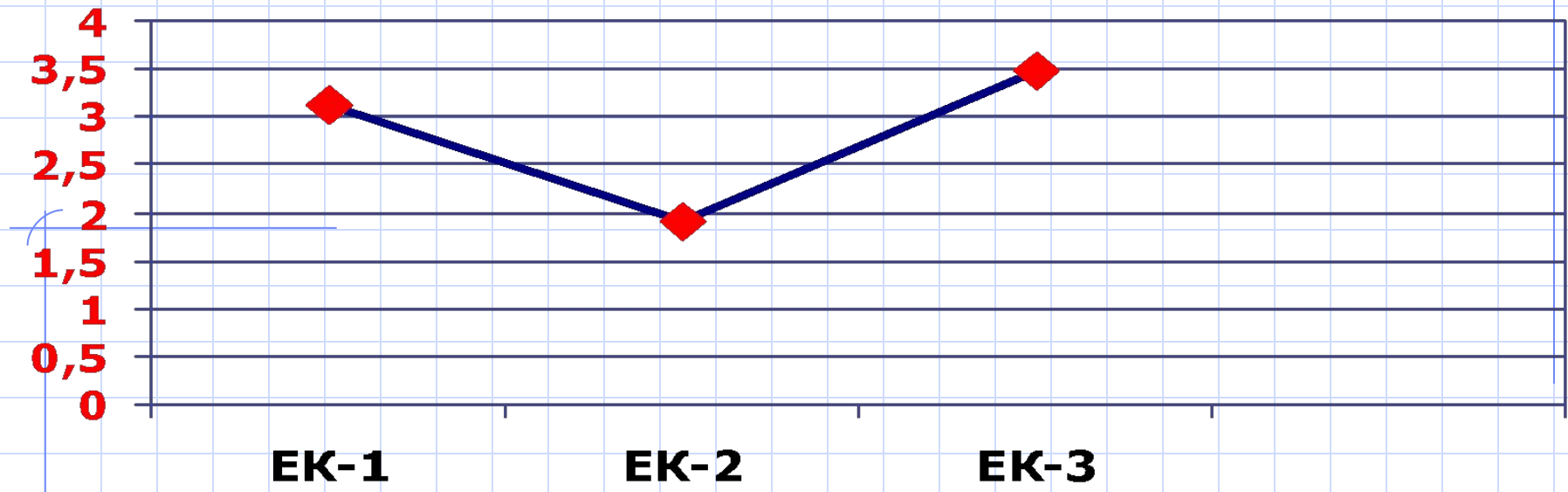
**Дидактичні вимоги
до лекції
та методика її
проведення**

Результати ЕК-3

	Кількість	Відсоток
Присутність	43	48,3
Середній бал	3,47	69,4
Відмінно	19	44,2
Добре	6	13,8
Задовільно	8	18,6
Достатньо	3	7
0 - балів	7	16,3

Результати ЕК-3

Групи	КА-51	КА-52	КА-53	КА-54
Пр.%	55	72	67	22
Сер.б.	3,73	3,38	4	2,75
“0”%	9	15	0	25
Групи	ТЗ-51	ТІ-51	ТС-51	
Пр.%	27	44	60	
Сер.б.	3,33	1,75	4,67	
“0”%	33	25	0	

Тема: Дидактичні вимоги до лекції та методика її проведення

- 1. Роль і місце лекції у вищій школі.**
- 2. Типи лекцій, їх призначення і завдання.**
- 3. Основні дидактичні вимоги до лекції.**
- 4. Зміст і структура лекції.**
- 5. Управління пізнавальною діяльністю студентів.**
- 6. Методика проведення лекції.**

1. Роль і місце лекції у вищій школі

```
graph TD; A(ЛЕКЦІЯ) --> B(Вид навчального заняття); A --> C(Метод навчання);
```

ЛЕКЦІЯ

**Вид
навчального
заняття**

**Метод
навчання**

**Що таке -
«ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ
занять»?**

Види навчальних занять –

навчальні заходи, що відрізняються складом студентів, місцем проведення, змістом і послідовністю видів діяльності студентів, способом керівництва ними збоку викладача.

**Які види навчальних
занять Ви знаєте?**

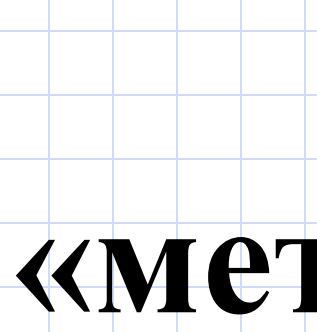
Види навчальних занять:

- лекції;**
- практичні заняття;**
- семінарські заняття;**
- лабораторні заняття;**
- комп'ютерний практикум;**
- індивідуальні заняття;**
- консультації.**

**Які ознаки має лекція,
як вид навчального
заняття?**

лекційний потік студентів,
спеціальна велика аудиторія,
навчальна діяльність –

**слухання
та конспектування**

**Що таке
«методи навчання»?**

Методи навчання –

**дидактично обґрунтована
система прийомів, способів,
через які викладач навчає, а
студент засвоює передбачені
змістом навчання знання та
вміння.**

**Які методи навчання
Ви знаєте?**

Методи навчання:

- **лекційний;**
- **бесіда;**
- **діалог;**
- **демонстрація;**
- **колоквіум;**
- **виконання домашніх завдань;**
- **дослідження ;**
- **опитування;**
- **дискусія;**
- **контроль;**
- **ігрові.**

**Які ознаки має лекція,
як метод навчання?**

ЛЕКЦІЯ

```
graph TD; A(ЛЕКЦІЯ) --> B(Вид навчального заняття); A --> C(Метод навчання);
```

**Вид навчального
заняття –
лекційний потік
студентів,
спеціальна велика
аудиторія,
навчальна діяльність
– слухання
та конспектування**

**Метод
навчання –
монологічне
викладення
теоретичного
навчального
матеріалу**

Аналіз лекційного заняття

```
graph TD; A([Аналіз лекційного заняття]) --> B[ЯКІ НЕДОЛІКИ ЙОМУ ПРИТАМАННІ?]; A --> C[ЯКІ ПЕРЕВАГИ ЙОМУ ПРИТАМАННІ?];
```

ЯКІ НЕДОЛІКИ

ЙОМУ ПРИТАМАННІ

?

ЯКІ ПЕРЕВАГИ

ЙОМУ ПРИТАМАННІ

?

НЕДОЛІКИ:

- обмеженість видів навчальної діяльності;**
- обмеженість рівня засвоєння навчального матеріалу;**
- зміст і методика проведення лекції не враховує індивідуальні особливості студентів;**
- інформаційно-описовий тип викладення;**
- обмеженість керування СРС.**

ПЕРЕВАГИ:

- забезпечується загальне орієнтування і знайомство з основами теорії;**
- можливість надання новітньої наукової інформації;**
- забезпечення вивчення нових навчальних дисциплін;**
- забезпечує розуміння важких питань та альтернативних поглядів;**
- можливість зустрічі з відомими вченими, керівниками промисловості.**

Аналіз лекційного заняття

НЕДОЛІКИ:

- обмеженість видів навчальної діяльності;
- обмеженість рівня засвоєння навчального матеріалу;
- зміст і методика проведення лекції не враховує індивідуальні особливості студентів;
- інформаційно-описовий тип викладення;
- обмеженість керування СРС.

ПЕРЕВАГИ:

- забезпечується загальне орієнтування і знайомство з основами теорії;
- можливість надання новітньої наукової інформації;
- забезпечення вивчення нових навчальних дисциплін;
- забезпечує розуміння важких питань та альтернативних поглядів;
- можливість зустрічі з відомими

**Які завдання
може виконати лекція?**

Головні дидактичні завдання лекції

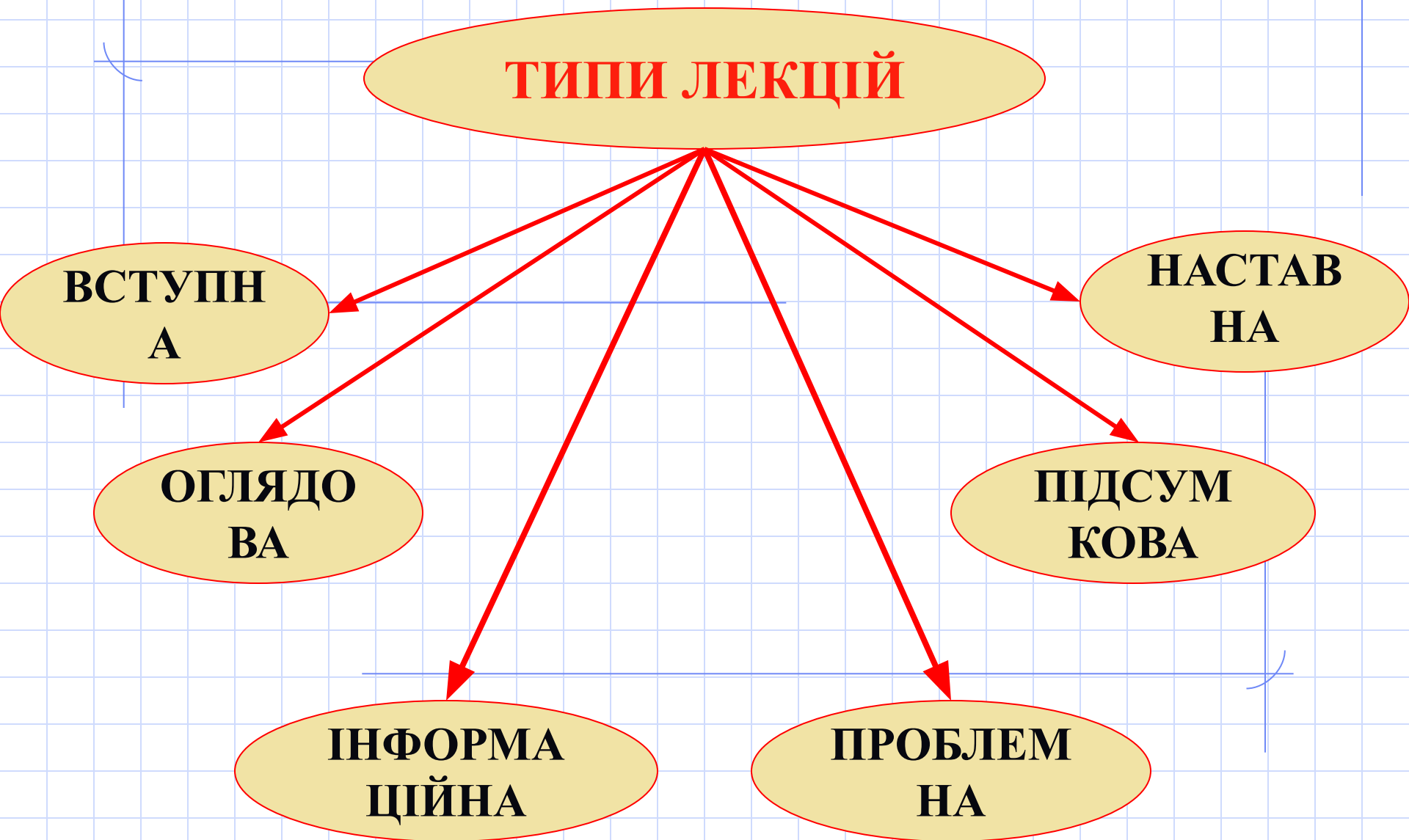
```
graph TD; A[Головні дидактичні завдання лекції] --> B[Забезпечення первісного ознайомлення з навчальним матеріалом, організація його засвоєння на понятійно-структурному рівні]; A --> C[Формування основи для подальшого самотійного вивчення й оволодіння знаннями]; A --> D[Формування наукового світогляду, виховання у студентів пізнавальних інтересів];
```

**Забезпечення
первісного
ознайомлення з
навчальним
матеріалом,
організація його
засвоєння
на **понятійно-
структурному рівні****

**Формування основи
для подальшого
самотійного
вивчення
й оволодіння
знаннями**

**Формування наукового світогляду,
виховання у студентів пізнавальних інтересів**

2. Типи лекцій, їх призначення і завдання

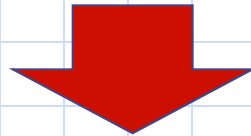

3. Головні дидактичні вимоги до лекції:

1) високий науково-теоретичний рівень;

2) забезпечення ефективного сприйняття студентами навчального матеріалу на основі врахування психолого-дидактичних закономірностей пізнавальної діяльності студентів;

**3) формування високого рівня
самостійності й ініціативності
студентів шляхом організації
їх активної розумової діяльності
у процесі навчання;
– високий виховний вплив на
студентів.**

Узагальнені характеристики лекції:

- зміст і структура лекції;
- управління пізнавальною діяльністю студентів;
- методика проведення лекції.

4. Зміст і структура лекції

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

```
graph TD; A([СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ]) --> B[ОРГАНІЗАЦІЙНА]; A --> C[ЗМІСТОВА]; C --> D([ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ]);
```

ОРГАНІЗАЦІЙНА

ЗМІСТОВА

ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ

Дослідження значущості окремих ознак узагальнених характеристик лекції проводилася методом експертних оцінок за симетричною п'ятибальною шкалою:

- +2 – ознака дуже важлива для успіху лекції;**
- +1 – ознака важлива;**
- 0 – ознака нейтральна;**
- 1 – ознака заважає успіху лекції;**
- 2 – ознака значно заважає успіху.**

Зміст і структура лекції

- висвітлення останніх досягнень науки +1,56;
- чітке визначення своєї позиції в спірних питаннях +1,43;
- погоджування теоретичних питань із практикою +1,4;
- розгляд світоглядних питань +1,32;
- включення нового матеріалу, якого ще немає у підручниках +1,29.

- повідомлення плану лекції і його чітка реалізація +1,12;
- наведення прикладів з реальної професійної діяльності +1,06;
- наведення прикладів із власного досвіду і своїх досліджень +0,94;
- зазначення зв'язку дисципліни чи питання із суміжними +0,88;
- підведення підсумків і висновків

– об'єктивне викладення різних позицій

із спірних питань +

0,77;

– дотримання послідовності і наступності

в курсі лекцій +

0,51;

– строге обґрунтування фактичного матеріалу +

0,4;

- **наводиться багато цікавих деталей**
– **0,15;**
- **дається все, що потрібно для складання екзамену** –**1,04;**
- **дається все, що зазначено у програмі дисципліни** –**1,63;**
- **зміст лекції наближається до підручника** –**1,65.**

5. Управління пізнавальною діяльністю студентів

Управління пізнавальною діяльністю студентів

```
graph TD; A[Управління пізнавальною діяльністю студентів] --> B[Методи активізації пізнавальної діяльності]; A --> C[Стимули активізації пізнавальної діяльності]; B <--> C;
```

Методи активізації
пізнавальної
діяльності

Стимули активізації
пізнавальної
діяльності

Методи активізації пізнавальної діяльності

**Проблемних
ситуацій**

**Навмисна
помилка**

Активізуючих питань

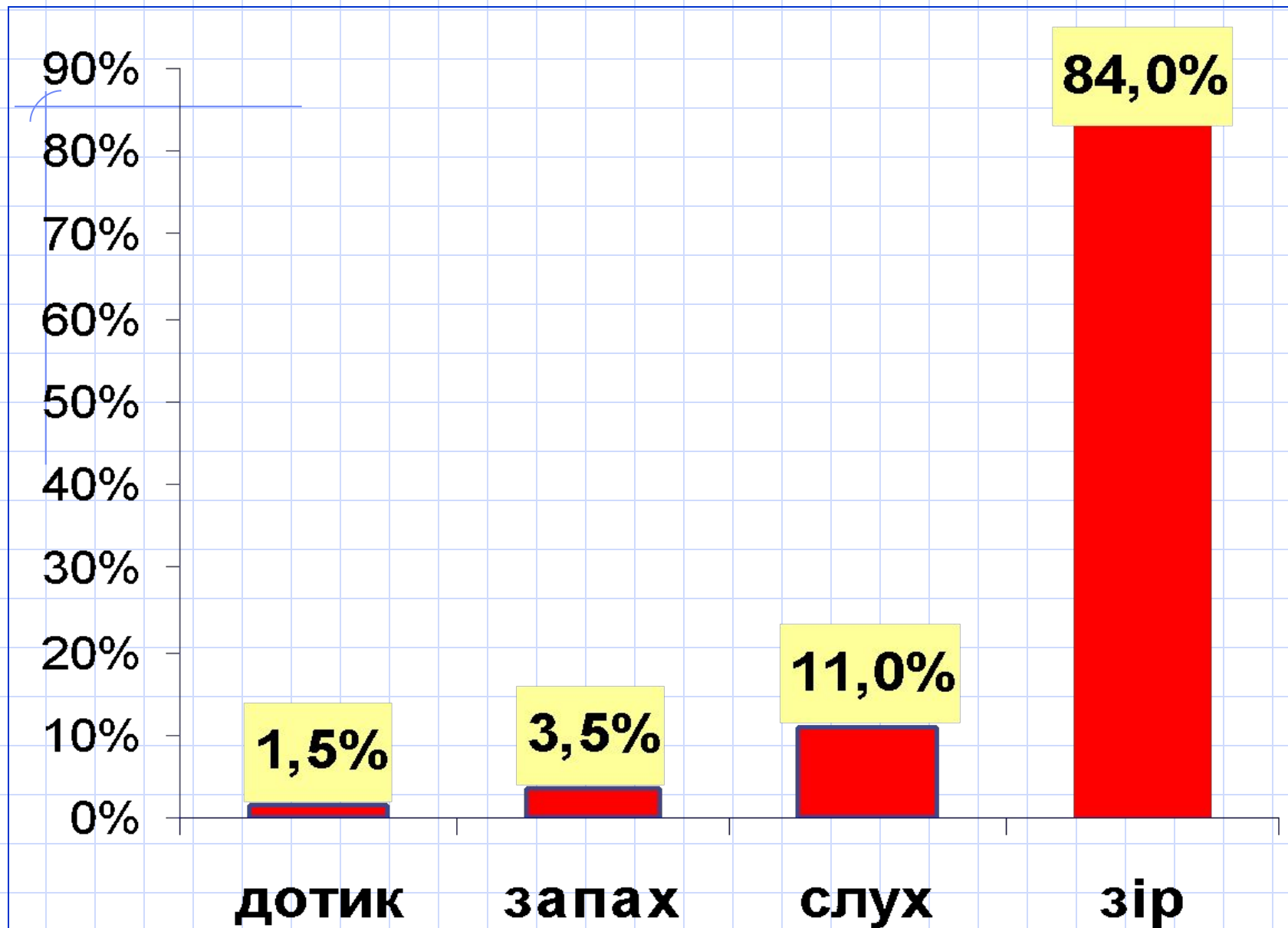
Міркування вголос

Діалогу

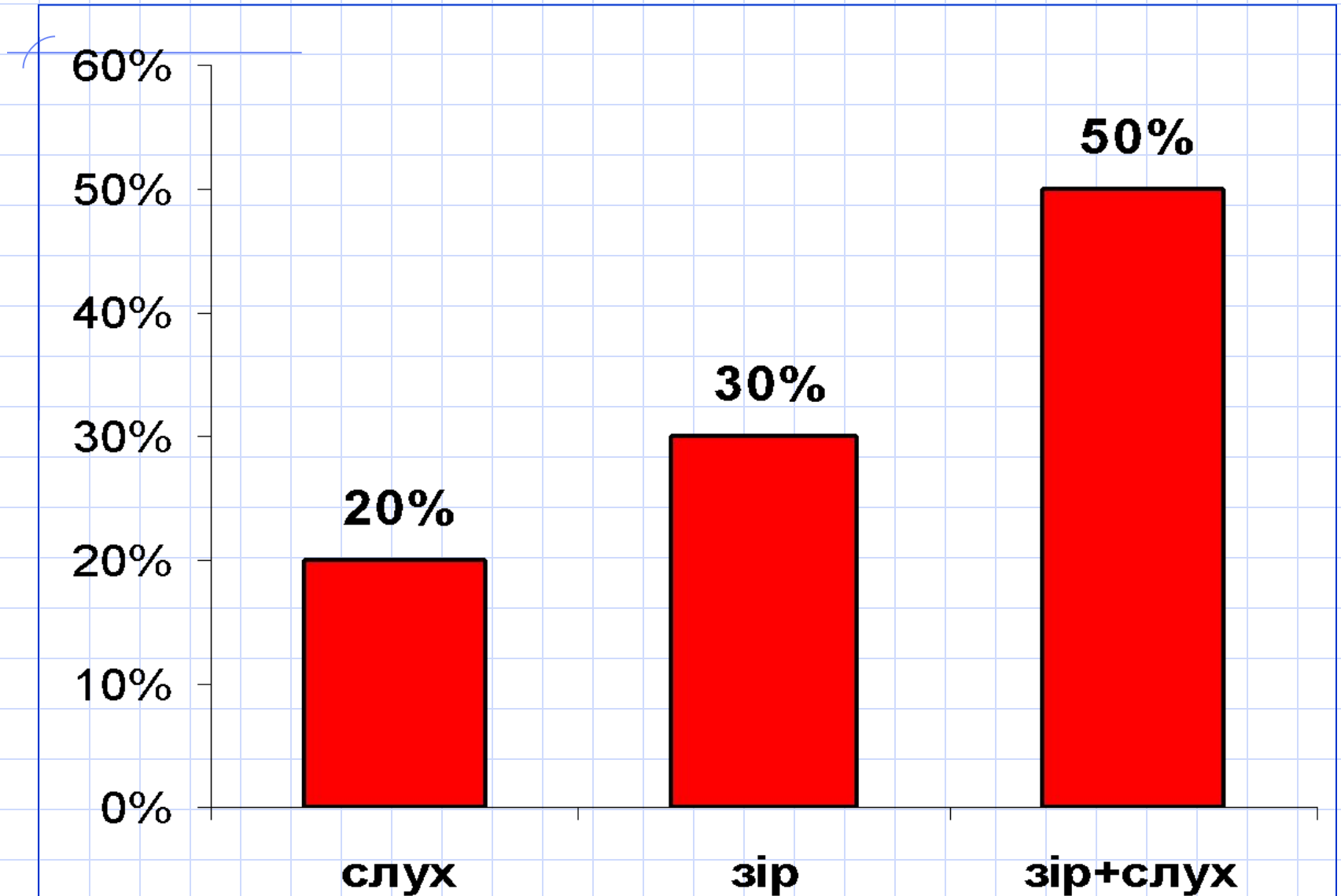
Ігрова ситуація

Візуалізації

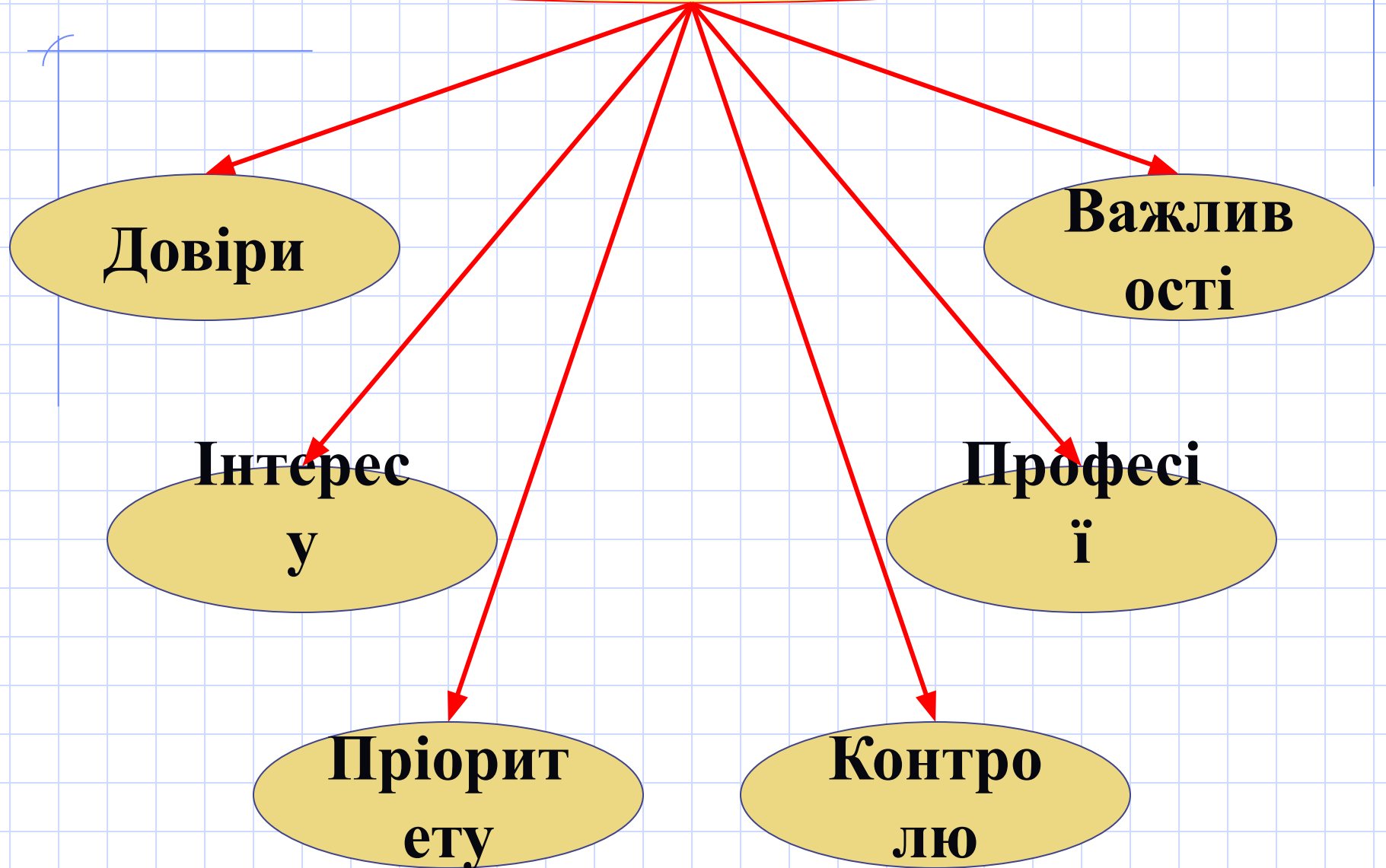
Сприйняття інформації

Засвоєння та запам'ятовування інформації

Стимули активізації пізнавальної діяльності

- **стимулювання пізнавального інтересу студентів +1,95;**
- **вказівки і поради з організації СРС +1,9;**
- **заохочення студентів до самостійного мислення +1,86;**
- **використання засобів наочності +1,25;**
- **захоплення аудиторії темою, яка розглядається +1,18;**

- **чітке зазначення мети, до якої має прагнути студент +0,98;**
- **загострення уваги на основних питаннях і положеннях лекції +0,36;**
- **поради з використанням додаткової, у тому числі наукової літератури +0,28;**
- **створення враження "міркування вголос" +0,1.**

6. Методика проведення лекції

Прийоми емоційного впливу

```
graph TD; A[Прийоми емоційного впливу] --> B[Вербальні засоби емоційного впливу]; A --> C[Невербальні засоби емоційного впливу]; B --> D[Відступи]; B --> E[Порівняння, аналогії]; B --> F[Афоризми, приказки, крилаті вислови]; B --> G[Риторичні фігури]; B --> H[Інтонація];
```

The diagram is a hierarchical flowchart on a light blue grid background. At the top is a light blue oval containing the title 'Прийоми емоційного впливу'. Two red arrows point downwards from this oval to two rectangular boxes: a yellow one on the left labeled 'Вербальні засоби емоційного впливу' and a pink one on the right labeled 'Невербальні засоби емоційного впливу'. From the bottom of the yellow box, a red arrow points to a central junction point. From this junction, five red arrows branch out to five yellow rectangular boxes: 'Відступи' (left), 'Порівняння, аналогії' (bottom-left), 'Афоризми, приказки, крилаті вислови' (right), 'Риторичні фігури' (bottom-right), and 'Інтонація' (bottom-center).

**Вербальні засоби
емоційного впливу**

**Невербальні засоби
емоційного впливу**

Відступи

**Афоризми,
приказки,
крилаті вислови**

**Порівняння,
аналогії**

**Риторичні
фігури**

Інтонація

Риторичні фігури

```
graph TD; A([Риторичні фігури]) --> B[Риторичні фігури думки]; A --> C[Риторичні фігури слова]; A --> D[Фігури переосмислення (тропи)];
```

Риторичні фігури думки:

- *антитеза;*
- *оксюморон;*
- *вигук;*
- *звертання;*
- *риторичне питання.*

Риторичні фігури слова:

- *анафора;*
- *епіфора;*
- *інверсія;*
- *паралелізм;*
- *еліпсис*

Фігури переосмислення (тропи):

- *гіпербола;*
- *літота;*
- *перифраз;*
- *алегорія;*
- *метонімія;*
- *синекдоха;*
- *іронія.*

Інтонація

```
graph TD; A([Інтонація]) --> B([Гучність]); A --> C([Паузи]); A --> D([Тон]); A --> E([Ритм]); A --> F([Тембр]); A --> G([Темп]);
```

Гучність

Паузи

Тон

Ритм

Тембр

Темп

Завдання використання інтонації

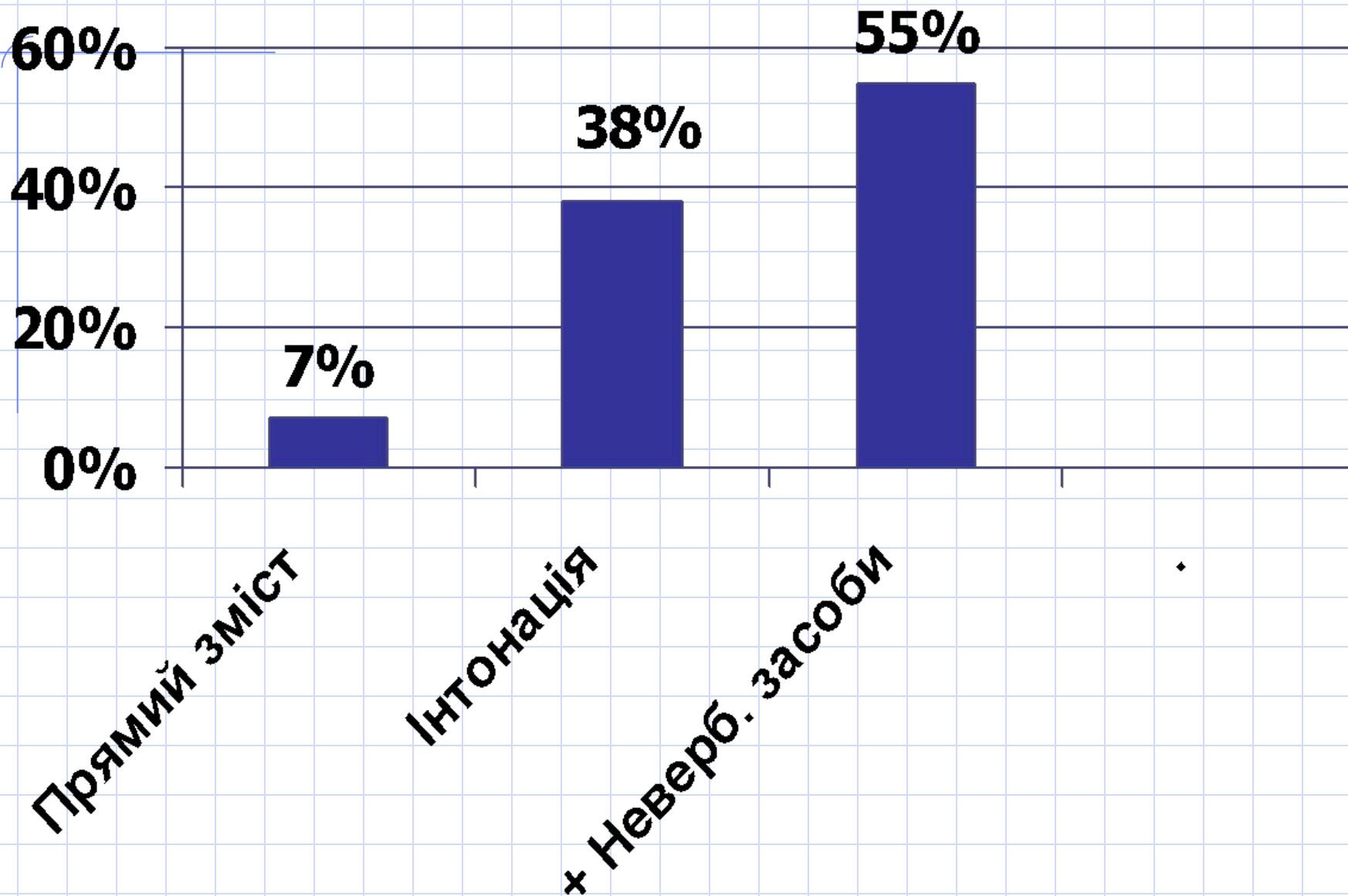
Керуван
ня
увагою

Виділен
ня
головно
го

Керування
конспектуван
ням

Сприйняття інформації

Невербальні засоби емоційного впливу

Просторов
а
організаці
я
спілкуван
ня

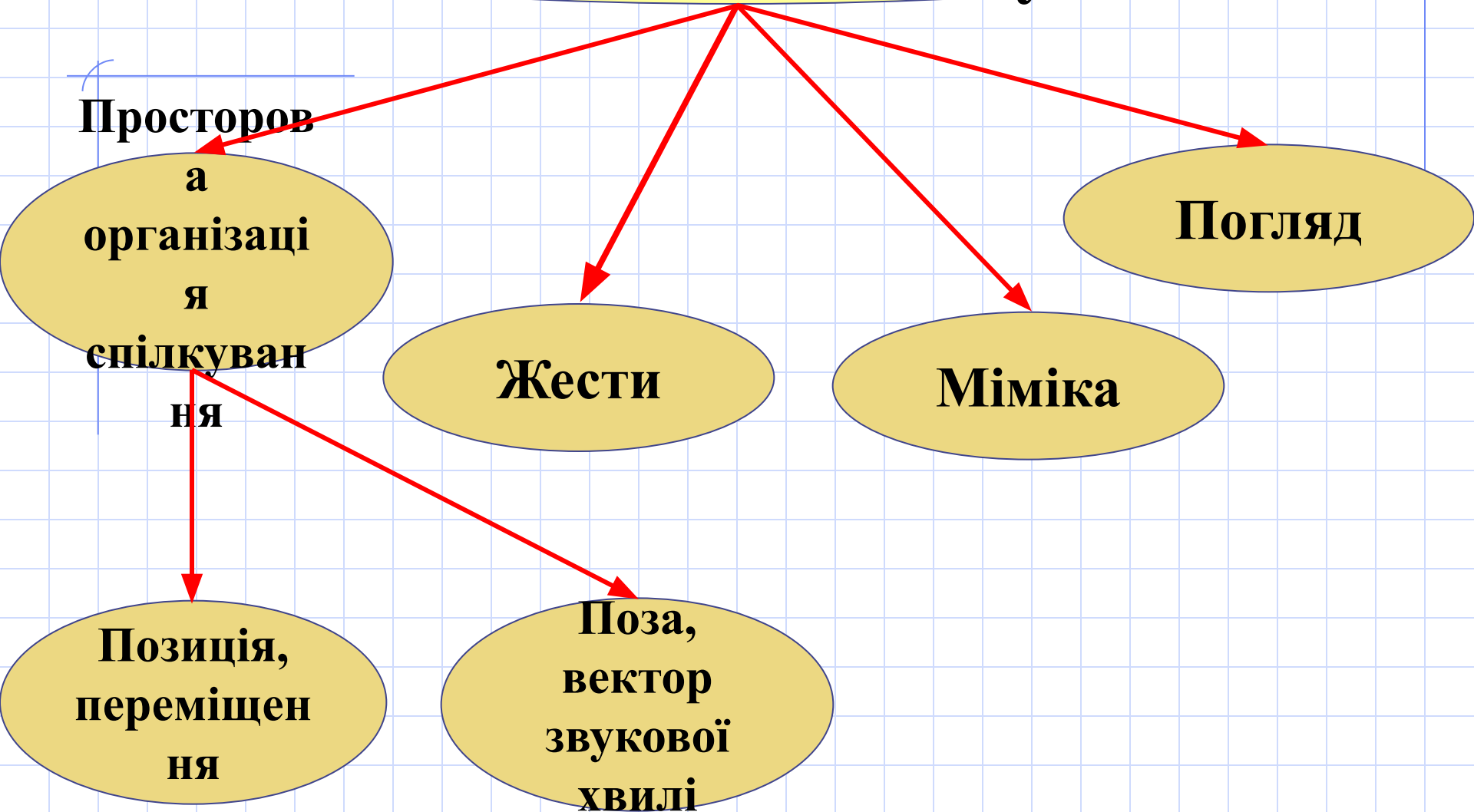
Позиція,
переміщен
ня

Жести

Поза,
вектор
звукової
хвилі

Міміка

Погляд

Методика читання лекції

- чітке та зрозуміле викладення + 1,86;
- досить голосна і чітка мова + 1,31;
- строга реалізація плану лекції + 1,12;
- вільне викладення матеріалу +1,1;
- гарні ораторські дані + 1,09;
- доброзичливість до аудиторії + 1,09;
- вільна і невимушена поведінка +1,03;
- багатий словниковий запас + 0,9;
- використання наочних засобів +0,6;

- лектор заохочує питання від студентів + 0,56;
- упевнене читання лекції + 0,48;
- готовність прийняти коментарі і критику
з боку студентів + 0,1;
- дотепність +0,09;
- **не робляться відступи від основного**
змісту лекції – 0.09;
- **лектор оригінально тримається – 0.84;**
- **викладення досить повільно, що можна**
все записати – 0,96;
- **майже дослівне читання конспекту**
лекції – 1,93.

**Дякую
за увагу!**

Завдання до самостійної роботи:

1. Засвоїти матеріал лекції (Л1, стор. 139-175);
2. Відповість на контрольні запитання (Л1, стор. 175);
3. Підготуватися до ЕК-5.